

БИЛТЕН

Бр. 43
ЈУЛ 2025.

ЦЕНТРА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСЛОВЕ

САДРЖАЈ

➤ СПРОВЕДЕНО ИСТРАЖИВАЊЕ ЈАВНОГ МЊЕЊА О БРЗИМ ВОЗОВИМА.....	3
➤ ОДРЖАН СВЕТСКИ КОНГРЕС О РАЗВОЈУ ПРУГА ЗА САОБРАЋАЈ ВОЗОВА ВЕЛИКИХ БРЗИНА.....	4
➤ ПОТВРЂЕНА ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА ЖЕЛЕЗНИЦИ ЗА ПЕРИОД 2028–2034.....	5
➤ ДРУГА ФАЗА ПИЛОТ ПРОГРАМА ОДИСЕЈ УСПЕШНО ЗАВРШЕНА У РУМУНИЈИ.....	5
➤ УИС ПРЕДСТАВИЛА РЕЗУЛТАТЕ ИСТРАЖИВАЊА ПРОЈЕКТА О БЕЗБЕДНОСТИ.....	6
➤ ОДРЖАНА РАДИОНИЦА ПОВОДОМ РАСТУЋИХ ОЧЕКИВАЊА КОРИСНИКА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА.....	7
➤ УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИСТУПАЧНОСТИ ЖЕЛЕЗНИЧКИХ УСЛУГА ЗА СЛАБОПОКРЕТЉИВЕ И СЛАБОВИДЕ ОСОБЕ.....	8
➤ RAILPOL СПРВОЕО АКЦИЈУ „АКТИВНИ ШТИТ“	9
➤ УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА.....	10
➤ ОДРЖАНА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА О ПЛАНИРАЊУ РЕДА ВОЖЊЕ.....	10
➤ ОДРЖАН САСТАНАК ПОВОДОМ УЧЕШЋА ИЖС У УИС ПРОЈЕКТУ ИНДЕКС ОДРЖИВОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦА.....	11

СПРОВЕДЕНО ИСТРАЖИВАЊЕ ЈАВНОГ МЊЕЊА О БРЗИМ ВОЗОВИМА

Заједница европских железничких и инфраструктурних компанија (**CER**), ангажовала је агенцију „Polling Europe“ да спроведе истраживање тржишта, с циљем прикупљања мишљења грађана из 24 земље ЕУ о услугама коришћења брзих возова. Поменуто истраживање спроведено је у кључном тренутку када се Европска комисија спрема да покрене Акциони план за развој европске мреже брзих пруга, која би повезивала све престонице и веће градове ЕУ.

Истраживање јавног мњења ЕУ о томе како грађани доживљавају могућност коришћења брзих возова као алтернативу авионском превозу у Европи, показало је да би 77% испитаника желело да путује брже и лакше између европских земаља, брзим возовима уместо авионима, уколико би се унапредила повезаност.

Истраживање је спроведено током маја ове године, на репрезентативном узорку од 5.107 одраслих особа старости од 18 и више година у 27 држава чланица ЕУ. Узорковање је пропорционално распоређено према националној популацији, а старосне и полне квоте су примењене у свакој земљи на основу најновијих података Агенције за статистику ЕУ (**Evrostat**), како би се осигурала демографска репрезентативност.

Извор: <https://cer.be/cer-facts-figures/eu-survey-perception-of-high-speed-rail-in-europe>

ОДРЖАН СВЕТСКИ КОНГРЕС О РАЗВОЈУ ПРУГА ЗА САОБРАЋАЈ ВОЗОВА ВЕЛИКИХ БРЗИНА

Светски конгрес о бром железничком саобраћају у организацији Међународне железничке уније (UIC) и Кинеских железница (CR), одржао се у Кини, почетком јула, окупивши преко 2000 учесника из целог света како би поделили знање и формирали партнерства. Учесници су имали прилику да присуствују преко 180 сесија и радионица, истражујући теме које се крећу од техничког напретка, дигиталне трансформације до саобраћајне политике и одрживог развоја. Међу присутним учесницима била је и делегација Србије из Министарства грађевинарства, саобраћаја и Инфраструктуре железница Србије.

Конгрес је одиграо кључну улогу у успостављању оквира за развој, стандардизацију и међународну сарадњу, чиме се наставља унапређење железничке индустрије. Широм света, у функцији је тренутно око 65.000 километара брзих железничких пруга, које опслужују више од 3 милијарде путника сваке године. Овим се значајно побољшала повезаност становништва, између урбаних и руралних места, као и услови путовања за милионе путника.

Истакнут је значај улоге дигиталних технологија, употребе вештачке интелигенције за предиктивно одржавање железничке инфраструктуре, 5G мобилне мреже, као и анализе података у реалном времену, које редефинишу искуство путника и оперативну ефикасност. Наглашена је потреба за колективним приступом унапређења развоја бром железничком саобраћаја, који је инклузиван, економски одржив, дигиталан и еколошки одговоран.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/uniting-for-the-future-of-mobility-the-12th-world-congress-on-high-speed-rail>

ПОТВРЂЕНА ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА ЖЕЛЕЗНИЦИ ЗА ПЕРИОД 2028–2034 ГОДИНЕ

Заједница европских железничких и инфраструктурних компанија (**CER**) поздравила је усвајање законских предлога Европске комисије којима се обликује следећи Вишегодишњи финансијски оквир за период 2028 до 2034. године. CER цени посвећеност Европске комисије кроз опредељена средства преко Инструмента за повезивање Европе (**CEF**), кључног елемента финансирања, који остаје основа подршке развоју железничке инфраструктуре у ЕУ.

У оквиру Вишегодишњег финансијског оквира (**MFF**) од 2 милијарде евра након 2027. године, Комисија предлаже да се задржи посебна буџетска ставка за европски транспорт са новодефинисаним средствима **CEF**. Овим би се осигурала континуирана подршка

железничком сектору ЕУ у решавању великих инвестиционих потреба и остваривању амбициозних циљева постављених за завршетак Трансевропске транспортне мреже (**TEN-T**). Комисија предлаже доделу 81 милијарде евра, од којих ће 51,5 милијарди бити намењено транспортном сектору.

Према датом предлогу, из финансијског инструмента **CEF**, финансираће се развој прекограничне железничке инфраструктуре, као и пројекти од заједничког интереса који доприносе развоју одрживе и отпорне европске транспортне мреже. Важно је напоменути да ће делокруг **CEF** -а вероватно обухватити завршетак **TEN-T** мреже, кључне железничке технологије као што су Европски систем за управљање железничким саобраћајем (**ERTMS**) и Дигитално аутоматско спајање вагона (**DAC**), као и развој европске мреже брзих пруга.

Извор: <https://cer.be/cer-press-releases/european-commission-confirms-continued-support-for-rail-in-proposed-2028-2034-eu-budget-framework>

ДРУГА ФАЗА ПИЛОТ ПРОГРАМА ОДИСЕЈ УСПЕШНО ЗАВРШЕНА У РУМУНИЈИ

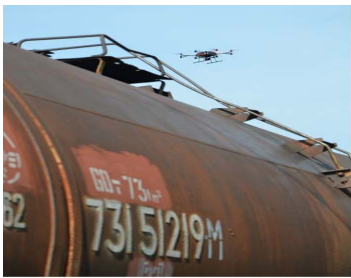

Romanian Border Officer performing passenger checks onboard the train using ODYSSEUS technology

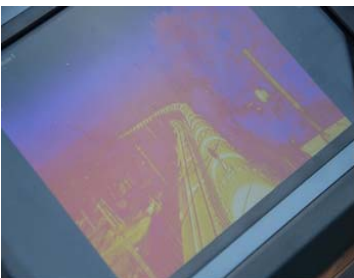
Друга фаза пилот пројекта ОДИСЕЈ, за железнички путнички саобраћај Међународне железничке уније (**UIC**), спроведена је 15. и 16. јула на граничном прелазу између Румуније и Молдавије. Овај други и последњи пилот пројекат имао је за циљ побољшање безбедносних контрола на спољним границама ЕУ, испитивањем у реалним условима следеће технологије:

- Детекција особа уз помоћ беспилотних летелица (дрона) са термалним камерама и камерама високе резолуције;

- Интеграција дигиталних и виртуелних пасоша;
- Континуирана провера понашања заснована на вештачкој интелигенцији;
- Систем за подршку у одлучивању о мултимодалној фузији;

Freight train being scanned with thermal camera by ODYSSEUS UAV

Live thermal images from the UAV being transmitted to the Border Police

(Мултимодална фузија се односи на процес комбиновања информација из више различитих извора како би се објединиле информације за лакше разумевање анализе одређеног процеса).

Тим UIC-а је био директно укључен у планирање и спровођење догађаја, заједно са домаћином пилот пројекта и румунском граничном полицијом. Неколико оперативних сценарија омогућило је румунској граничној полицији да испита техничка решења произашла из пројекта.

Демонстрација је спроведена у реалним условима у путничком и теретном возу, у присуству представника Европске агенције за граничну и обалску стражу (**Fronteks**), Управе граничне полиције Румуније и стручњака за етику. Кроз први сценарио је извршена провера идентитета путника у возу помоћу ручних уређаја, омогућавајући службеницима да врше провере директно након претходне регистрације путника. Кроз други сценарио радило се на откривању неовлашћеног приступа особа сакривених ван воза у пружном појасу, помоћу технологије беспилотних летелица. Ово је означило значајан напредак за пројекат и кључни корак у оперативној примени иновативних технологија на спољним границама Шенген зоне. Резултати пројекта очекују се крајем године.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/odysseus-train-pilot-phase-two-successfully-completed-in-romania>

UIC ПРЕДСТАВИЛА РЕЗУЛТАТЕ ИСТРАЖИВАЊА ПРОЈЕКТА О БЕЗБЕДНОСТИ

Одељење за безбедност Међународне железничке уније (**UIC**), присуствовало је Догађају посвећеном истраживању у области безбедности (**SRE**), одржаном 24. и 25. јуна 2025. године, у Варшави. Догађај је организовао Генерални директорат за миграције и унутрашње послове (**DG HOME**), окупивши стручњаке за истраживање безбедности са изложбом од преко 50 пројеката, које је финансирао ЕУ. Овим поводом окупило се преко 600 учесника из целе Европе и шире, представљајући академске институције, крајње кориснике, креаторе политика и невладине организације.

Представници UIC-а презентовали су резултате истраживања пројекта „Унапређење безбедности железнице кроз обуку за подизање свести јавности и запослених“ (**IMPRESS**). Пројекат помаже у побољшању безбедности железница против насилног криминала и тероризма кроз подизање свести и обуке. Догађај је показао способност Европске комисије да створи снажну и динамичну истраживачку заједницу у области безбедности, као што су борба против криминала и тероризма, заштита јавних простора, отпорност критичне инфраструктуре и управљање границама. Током протеклих 15 година, тим UIC-а за безбедност је координирао шест, а радио у преко 20 истраживачких пројеката из безбедности које је финансирао ЕУ. Спровођењем сваког пројекта, UIC је допринео безбеднијем и отпорнијем железничком окружењу.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/uic-showcases-project-research-results-at-the-invitation-of-the-european>

ОДРЖАНА РАДИОНИЦА ПОВОДОМ РАСТУЋИХ ОЧЕКИВАЊА КОРИСНИКА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА

Радионица о иновацијама Радне групе за услуге у путничком саобраћају (**PSG**) на тему „Преиспитивање корисничке услуге у железничком саобраћају“ одржана је у седишту UIC-а у Паризу 30. јуна 2025. године. Међу учесницима су били представници железничких предузећа, управљача инфраструктуре, академских институција, железничке индустрије и технолошких компанија.

Представљен је преглед трендова и иновација које утичу на промену корисничке услуге у железничком саобраћају. Железнички сектор се суочава са неколико изазова, укључујући променљива очекивања корисника, потребу за задовољавањем различитих захтева путника уз ефикасно коришћење нових технологија.

Према четвртном издању Опсерваторије за посматрање будућих понашања путника (**EY Future Travel Behaviours Observatory**) за 2025. годину, корисници очекују персонализовано искуство путовања, информације у реалном времену о кашњењима и поремећајима у саобраћају, као и понуђене беспрекорне опције за алтернативе својих путовања. Поред тога, све веће интересовање влада за примену вештачке интелигенције у пружању подршке путницима, с циљем унапређења њиховог путничког искуства.

Одржана је презентација о најбољим праксама за побољшање путничке подршке на станицама. Посебан акценат је стављен на употребу порука са великим фонтом, високим контрастом боја и лако читљивошћу, што је од посебне користи за старије путнике. Аудио и визуелна обавештења могу побољшати приступачност информацијама за доласке и кашњења возова, као и промене перона. Такође је наглашена важност јасних, поједностављених упутстава, као и ажурирања информација у реалном времену о променама услуга.

Такође, дискусија је била посвећена и специфичним потребама путника са смањеном покретљивошћу, оштећењем вида, оштећењем слуха или скривеним инвалидитетом. Презентација је укључивала примере из стварног живота и нагласила важност сарадње са организацијама за особе са инвалидитетом.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/psg-innovation-workshop-rethinking-rail-customer-service>

УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИСТУПАЧНОСТИ ЖЕЛЕЗНИЧКИХ УСЛУГА ЗА СЛАБОПОКРЕТЉИВЕ И СЛАБОВИДЕ ОСОБЕ

Састанак Групе стручњака за приступачност путника у железничком саобраћају (**PASSAGE**), Међународне железничке уније (**UIC**), одржана је крајем јуна у Братислави. Ову групу чине чланови из преко 30 различитих превозника. Једна од кључних тема састанка о којој се разговарало је била имплементација *Европског закона о приступачности*, који је ступио на снагу 28. јуна, ове године. Чланови су поделили своја искуства у примени закона на националном нивоу, као и изазове са којима су се суочили.

Организована је техничка посета Главној станици у Братислави, затим централној градској станици, као и вожња на правцу **Братислава- Тренчин** (око 95 км од Братиславе). Група је путовала возом компаније Штадлер и имала је вођену туру о њеним карактеристикама приступачности за путнике. Један од шест вагона је намењен путницима са инвалидитетом и/или смањеном покретљивошћу и укључује следеће:

- Два шира простора за инвалидска колица, прилагођена свим типовима инвалидских колица
- Универзални тоалет
- Ручну рампу за укрцавање путника коју користи особље ZSSK-а за путнике са смањеном покретљивошћу
- Тактилне траке и аудио навигациони систем за путнике са оштећеним видом

Навигациони систем ради преко ручних уређаја са тастерима са нумерацијом (од једног до девет), које обезбеђује *Словачки савез слепих и слабовидих*. Када корисник притисне дугме, из воза се емитује звучни сигнал који му помаже да пронађе врата и креће се кроз вагон. ZSSK осигурава да се ажуриране информације отпремају како би се подржао овај систем у свим новим возовима. На састанку је потврђена посвећеност PASSAGE-а побољшању приступачности и мобилности за све путнике, што одражава шири циљ стварања инклузивније и приступачније будућности железничког саобраћаја.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/54th-passage-meeting-in-bratislava>

RAILPOL СПРВОЕО АКЦИЈУ „АКТИВНИ ШТИТ“

Европско удружење које окупља железничку полицију **RAILPOL**, спровело је још једну акцију у циљу унапређења безбедности на станицама и у возовима под називом „Активни штит“ 26. и 27. јуна, 2025. године.

Овим поводом, координисана акција је била организована од стране чланова **RAILPOL**-а, под надзором Радне групе за борбу против тероризма. Акција се фокусира на побољшање безбедносних провери путника и њихових личних ствари, у возовима и на железничким станицама. Овај пут акценат је био на провери путника који користе услуге брзих возова и оних који су се упутили на међународна путовања.

Ово је суштински превентивна мера усмерена на спречавање свих потенцијалних ризика и обезбеђивање безбрижног путовања широм Европе. У акцији је учествовало 5.818 полицајаца који су извршили укупно 22.616 идентификационих контрола. Том приликом, обухваћене су 2.902 железничке станице и 3.356 возова, а прегледано је и 158 напуштених комада пртљага. Акција је завршена хапшењем 232 лица против којих је подигнута оптужница.

Извор: <https://www.railpol.eu/site/F9F108474DA90A3FC1258CCE00380DB1>

УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА

„Инфраструктура железнице Србије“ а.д. (ИЖС) је, као активни члан међународних железничких организација: Међународне железничке уније (UIC), Заједнице европских железница и инфраструктурних компанија (CER), Железничке мреже Европе (RNE) и Међународне организације за железничку безбедност (COLPOFER), наставила са учешћем на састанцима ових организација. Одређене међународне активности и већи део састанака су одржани у хибридном формату.

ОДРЖАНА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА О ПЛАНИРАЊУ РЕДА ВОЖЊЕ

На конференцији **Forum Train Europe D**, која је одржана у периоду од 8. до 11. јула, 2025. године у Љубљани, уговорени су међународни теретни возови за ред вожње 2025/2026. године, као и измене важећег реда вожње 2024/2025. године, међународних теретних возова.

Представници Инфраструктуре железнице Србије а.д. имали су састанке и рад на 66 протокола (који се односе на 170 возова), а које су доставили железнички превозници са редом вожње за које су усаглашени параметри возова, а потом извршено потписивање истих.

Саобраћање возова је уговорено за ред вожње 2025/2026. године, на основу захтева и протокола датих на **FTE B** конференцији (март 2025. године), као и нових захтева који су достављени у периоду између две међународне конференције. Такође, било је додатних захтева за нове возове и корекције реда вожње већ конструисаних возова.

Представници ИЖС су дали ред вожње и потписали протоколе за следеће превознике: **Kombinovani prevoz, Eurorail Logistic, PIMK Rail, Rail Transport Logistic, Transagent Operator, RCC SE, Global NeoLogistic, SINHRONRAIL, MRAIL и S-Rail.**

Представници мађарске инфраструктуре (КТИ-VPE) су у свим протоколима додали коментар да ће ред вожње на граничном прелазу **Суботица-Келебија**, дефинисати накнадно кад буду имали параметре новоизграђене пруге.

На овој конференцији је понуђено више нових возова за које је било неопходно израдити ред вожње на лицу места. Оваква организација за нове возове је компликована, посебно за ИЖС која својим стратешким положајем има обавезу усаглашавања реда вожње на девет граничних прелаза.

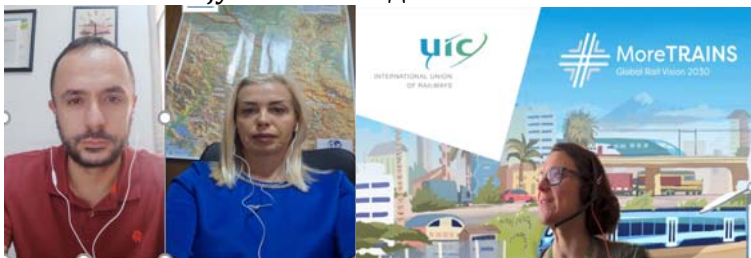
Forum Train Europe (FTE) је организација железничких превозника, са чланством од великих мултинационалних железничких компанија са својим подружницама до малих регионалних оператера, укључујући железничка предузећа за превоз робе и путника, приватне и државне компаније, шпедитере и услужне компаније. Активности и приоритети

рада су првенствено одређени потребама својих чланова. Платформа **FTE** има преко 80 чланова из европских земаља унутар и ван Европске уније, који раде заједно и удружују се по питањима која су најважнија за њихово пословање. На конференцији су у име ИЖС узели учешће представници Сектора за приступ железничкој инфраструктури.

ОДРЖАН САСТАНАК ПОВОДОМ УЧЕШЋА ИЖС У UIC ПРОЈЕКТУ ИНДЕКС ОДРЖИВОСТИ ЖЕЛЕЗНИЦА

Поводом учешћа Одељења за заштиту животне средине ИЖС у бесплатном пројекту Индекс одрживости железница (**RSI**), Међународне железничке уније (**UIC**), одржан је онлајн састанак 11. јула 2025. године.

Златко Драшко Ната Живановић Снежана Марковић Шене

Поменути пројекат је покренут 2022. године. Чланови UIC су позвани да пријаве свој допринос и достигнућа у области одрживости, у складу са 7 кључних циљева Уједињених нација за одрживи развој (**SDGs**). Снежана Марковић Шене, руководилац пројекта говорила је на састанку о методи рада и прикупљање података, како би постигнути резултати ИЖС били видљиви.

Седам циљева УН се односе на:

- Родну равноправност (учешће жена на руководећим позицијама на различитим нивоима);
- Доступну и обновљиву енергију;
- Достојанствен рад и економски раст;
- Индустрију, иновације и инфраструктуру;
- Одрживе градове и заједнице;
- Одговорну производњу и потрошњу,
- Климатску акцију, која подразумева предузимање хитних мера у борби против климатских промена

и њихових последица.

Укупно се прикупљају и упоређују 43 кључна индикатора учинка, а сваки учесник добија свој извештај о резултатима, као и међународно бонитетну оцену (А, В, С, D). Појединачни резултати ће бити израчунати за сваку компанију и послати на крају године. Поред тога, свака компанија која унесе податке у RSI алат добиће ознаку која одговара њеном резултату.

Овим пројектом је пружена прилика да се најбоље праксе компанија истакну у *Глобалном извештају о одрживости железница* за 2024. годину, који би требало да буде објављен у новембру 2025. године.

На састанку су у име ИЖС узели учешће колеге из Одељења за заштиту животне средине и Центра за међународне послове.